

X kadencja



KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **KOMISJI OCHRONY ŚRODOWISKA,
ZASOBÓW NATURALNYCH I LEŚNICTWA
(NR 39)**
z dnia 17 października 2024 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (nr 39)

17 października 2024 r.

Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, obradująca pod przewodnictwem posła **Gabrieli Lenartowicz (KO)**, zastępcy przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

- rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2025 (druk nr 687) w zakresie:
 - 1) części budżetowej 41 – Środowisko:
 - a) dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
 - c) dotacje celowe z zał. nr 8,
 - d) środki europejskie z zał. nr 4 i 15,
 - e) program wieloletni w układzie zadaniowym: „Program rozpoznania geologicznego oceanów – ProGeo” z zał. nr 10,
 - f) plany finansowe parków narodowych – państwowych osób prawnych z zał. nr 14;
 - 2) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie poz. 32 i 59;
 - 3) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działów:
 - a) 020 – Leśnictwo,
 - wydatki z zał. nr 2,
 - b) 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska:
 - dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2,
 - wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych z zał. nr 6,
 - c) 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody,
 - wydatki z zał. nr 2,
 - 4) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleczanych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety wojewodów z zał. nr 7.

W posiedzeniu udział wzięli: **Miłosz Motyka** podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska wraz ze współpracownikami, **Elżbieta Milewska** zastępca dyrektora Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej Ministerstwa Finansów, **Piotr Otawski** generalny dyrektor ochrony środowiska wraz ze współpracownikiem oraz **Jarosław Borowski** p.o. wicedyrektor Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Paulina Przybysz**, **Bogdan Wojtów** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dzień dobry. Witam państwa serdecznie.

Rozpoczynamy posiedzenie Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa. Na podstawie listy obecności stwierdzam, że mamy kworum na posiedzeniu Komisji. Przedmiotem dzisiejszego posiedzenia jest rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy budżetowej na 2025 r. w zakresie części budżetowej 41 – Środowisko oraz w zakresie części budżetowej 83 – Rezerwy celowe i części 85 budżety wojewodów.

Na samym początku chciałabym przywitać na naszym posiedzeniu pana Miłosza Motykę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska; pana Piotra Otawskiego, generalnego dyrektora Ochrony Środowiska; panią Annę Januszkę, dyrektora generalną Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska; oraz pana Andrzeja Czerskiego, głównego księgowego Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Będzie z nami niebawem także pani Elżbieta Milewska, zastępca dyrektora Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej Ministerstwa Finansów, która jest obecna na sąsiednim posiedzeniu Komisji i przybędzie do nas w momencie, kiedy będzie referowała część, która jest w dyspozycji bezpośredniej ministra finansów.

Witam państwa serdecznie raz jeszcze.

Przechodzimy do realizacji porządku obrad. Na wstępie chciałbym oddać głos panu wiceprzewodniczącemu Pawłowi Sałkowi, który podsumuje poprzednie posiedzenie Komisji, które musieliśmy nie tyle skrócić, co opuścić z powodu tego, że już mieliśmy zarezerwowaną salę na następne posiedzenie. Przypomnę, że poprzednie posiedzenie Komisji dotyczyło informacji na temat stanu populacji żubrów i ich ochrony. W tej sprawie oddaję króciutko głos. Następnie przejdziemy do referowania projektu.

Proszę bardzo.

Posel Paweł Sałek (PiS):

Dziękuję uprzejmie, darz bór, szanowni państwo.

Pozwoliłem sobie, dzięki uprzejmości pani przewodniczącej, zabrać w tym momencie głos, jest bowiem kwestia podsumowania tego naszego posiedzenia Komisji, na którym dzisiaj o godzinie 9.30 omawialiśmy sprawę żubra. Przypomnę, że to spotkanie odbyło się na wniosek grupy posłów, zgodnie z art. 152 ust. 2. Pod wnioskiem podpisali się posłowie klubu parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość, ale też, jeśli dobrze pamiętam, Kukiz15 i Konfederacji. Za to też dziękuję.

Chciałem powiedzieć, że państwo czasami, tzn. koalicja, narzeka na to, że często są zwoływane te specjalne posiedzenia Komisji. Natomiast dzisiejsze posiedzenie na temat żubra, dyskusja na symbolu polskiej ochrony przyrody i sukcesu polskiej ochrony przyrody – to spowodowało, że było jednak chyba duże zainteresowanie tym tematem i wiele ciekawych wątków się pojawiło.

Podsumowując, chciałem powiedzieć, że spotkanie, które mieliśmy wcześniej, dotyczyło w głównej mierze AHL, czyli prawa zdrowia zwierząt – tak to się nazywa w języku unijnym – i dyskusji na ten temat, żeby żubr nie był zakwalifikowany jako bydło domowe. Była jasna i bardzo dobra deklaracja ze strony wiceministra rolnictwa w tym temacie, że będą pracować także w układzie legislacyjnym nad tym, żeby te problemy nie były tak kształtowane, jak obecnie może to wyglądać; że ARiMR też nie będzie kolczykował żubrów ani nie będzie traktował ich jako bydło. To jest jedna rzecz.

Druga rzecz. Szanowni państwo, podsumowując, warto, żeby to zabrzmiało, że Lasy Państwowe przeznaczyły ponad 40 mln zł na ochronę żubra. Warto to podkreślić, bo dzisiaj status Lasów Państwowych jest kwestionowany.

Kolejna bardzo istotna rzecz w kontekście LP. Proszę zauważyć, że dla tego gatunku, jak dzisiaj powiedziała pani profesor Olech, zręby zupełne są bardzo dobrą, pozytywną sytuacją, dlatego że otwierają przestrzeń, a z tymi zrębami zupełnymi w świetle polecenia dyrektora generalnego Lasów Państwowych... Dzisiaj one będą zabraniane. Tak należy domniemywać.

Kolejna rzecz, bo to nie zabrzmiało też do końca – prekursor ochrony żubra w Polsce i ten, który był jednym z ojców odtworzenia gatunku, pan profesor Sztolcman, był myśliwym. Trzeba powiedzieć, że był myśliwym, warto o tym przypomnieć.

Jeśli chodzi o trofea, bo takie informacje się pojawiły, Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody (IUCN) jasno reguluje kwestie związane z trofeami.

Jeśli chodzi o pytanie, dlaczego tak mało jest odstrzału, nawet jeśli są zgody RDOŚ na ten temat, dzisiaj też to wybrzmiało bardzo mocno – ze względu na to, że trzeba prowadzić segregację gatunkową, ponieważ są problemy zdrowotne tych zwierząt. Musi być 30 wyjść, żeby można było pozyskać tego żubra, którego należy wyeliminować ze środowiska ze względu na to m.in., że ma chorobę związaną z nicieniem.

Ostatnia rzecz. Jeśli dobrze zapamiętam, jeśli dobrze usłyszałem, resort środowiska powoływał się na raport na temat żubrów. Ten raport w jakiś sposób był związany z Australią. Nie wiem, czy tam była sytuacja, że jakiś naukowiec z Australii zajmował się żubrem, że w jakiś sposób ta Australia wybrzmiała, ale z tego, co ja dobrze wiem, to chyba nie ma żubrów w Australii. Warto o tym pamiętać. To tyle, dziękuję.

Teraz, pani przewodnicząca, tradycyjna kwestia. Osiemnasty raz apeluję o to, żeby pan Mikołaj Dorożała, główny konserwator przyrody, przekazał analizy społeczno-gospodarczo-przyrodnicze dla wprowadzenia tzw. moratorium poleceniem ministra środowiska ze stycznia tego roku, które to wyłącza ze zrównoważonej gospodarki leśnej blisko 100 tys. ha. Czekamy na opracowanie, które podobno jest w Ministerstwie Środowiska. Takie mieliśmy zapewnienia.

Jeszcze jedna rzecz, o tym mówię już trzeci raz. Do tej pory nie otrzymałem odpowiedzi na interpelację skierowaną do Ministerstwa Środowiska w sprawie budowy turbin wiatrowych na terenach Lasów Państwowych. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że to w trybie „Kartagina powinna zostać zniszczona”. Taka tradycja świecka powstała, ale bardzo bym prosiła, żeby pan przewodniczący nie nadużywał tego. Oczywiście, jeśli jest taka potrzeba i tradycja, to poproszę w wolnych wnioskach. Sam pan podkreślał, że przeprowadziliśmy taką merytoryczną debatę. Chciałabym, żeby jednak w tym duchu podtrzymywać te podsumowania i – jeśli miało to być takie apolityczne – nie wносить w to wątków politycznych, bo psują obraz.

A co do wydatków – jeśli już – to pozwolę sobie też uzupełnić to podsumowanie i przekazać, że owszem, Lasy Państwowe także przeznaczyły na reintrodukcję żubra prawie 30 mln zł. Tym się już teraz zajmują prokuratura i CBA, ale wynikało z tego, że nie jest to reintrodukcja żubra, ale raczej reintrodukcja posad dla krewnych i „znajomych króliczka”, nie nazywając tego, ale to należy też podkreślić. Na reintrodukcję posad dla swoich Lasy Państwowe chciały wydać więcej niż na reintrodukcję żubra – ochronę żubra w całym kraju – jeśli już mam to uzupełniać. Dziękuję bardzo.

Proponuję, by przejść do porządku obrad. Poproszę podsekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Miłosza Motykę o zreferowanie części budżetowej 41. Mam na myśli oczywiście projekt części budżetowej 41 – Środowisko. Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska Miłosz Motyka:

Bardzo dziękuję.

Szanowna pani przewodnicząca, panie i panowie posłowie. Wspólnie ze mną są przedstawiciele resortu klimatu i środowiska, jest pan Piotr Otawski, generalny dyrektor ochrony środowiska. Jak będą pytania, jesteśmy do państwa dyspozycji w zakresie parków narodowych i szkół leśnych.

Jeśli chodzi o tę część dochodów budżetowych, zaplanowano na 178 500 tys. zł. Głównym źródłem dochodów stanowiącym 99% w tej części są wpływy z opłat za użytkowanie górnicze. Natomiast jeśli chodzi o wydatki na 2025 r., to jest to łącznie 807 000 tys. zł.

W budżecie państwa zaplanowano wydatki w wysokości 768 000 tys. zł, w tym 50 000 tys. zł na środki na współfinansowanie projektów. Co warto zauważyć? To, że to o 26% więcej niż w ustawie przyjętej i obowiązującej w 2024 r.

Jeśli chodzi o dotację celową dla parków narodowych – warto o tym powiedzieć, często się te pytania pojawiają – zaplanowano kwotę 180 000 tys. zł, co stanowi wzrost o 18% w stosunku do 2024 r. To będą środki przeznaczone na działalność bieżącą oraz wydatki majątkowe.

W budżecie środków europejskich mamy 77% więcej na projekty. Zaplanowano wydatki w wysokości 40 000 tys. zł. To zwiększenie wydatków wynika z realizacji projektów w ramach nowej perspektywy finansowej.

Wydatki na wynagrodzenia w jednostkach budżetowych w części – Środowisko, to 292 000 tys. zł, łącznie ze środkami unijnymi. Kwota 292 000 tys. zł obejmuje wzrost wynagrodzeń o 5% zawarty w ustawie budżetowej.

Jeśli chodzi o plany finansowe 23 parków narodowych jako państwowych osób prawnych, to przychody ogółem w 2025 r. na ich zadania bieżące, na inwestycje wyniosą 548 000 tys. zł, a koszty w 23 parkach to w sumie kwota 579 000 tys. zł.

Analizując zatrudnienie: 23 parki narodowe w przeliczeniu na pełne etaty to 1583 etaty. Łączny wzrost wynagrodzeń osobowych we wszystkich parkach na rok przyszły w stosunku do 2024 r. wynosi 5%. Natomiast w 2024 r. pracownicy parków narodowych uzyskali 20% podwyżki. Wzrost został oczywiście sfinansowany z dotacji z budżetu państwa, z przychodów własnych parków oraz na podstawie umów realizowanych przez parki w ramach projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Kontynuowana będzie także realizacja programu wieloletniego ProGeO na lata 2017–2033. W tej części planuje się wydatkować 40 tys. zł z budżetu państwa i 43 000 tys. zł ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

W tej części chcę dodać też kwestie nowych etatów. Na różnych posiedzeniach tej Komisji, ale również innych zwracano uwagę na wsparcie w zakresie funkcjonowania regionalnych dyrekcji ochrony środowiska, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Przez lata te kwestie były zgłaszane. Jeśli chodzi o rok 2025, to zostało ujęte dodatkowe zapotrzebowanie: 6600 tys. zł dla RDOŚ na utworzenie 40 nowych etatów, blisko 4000 tys. zł, dla Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z części 41 na utworzenie 16 nowych etatów. Mamy też środki na odszkodowania za szkody wyrządzone przez gatunki chronione w wysokości 26 000 tys. zł. Ponadto zaplanowano 5500 tys. zł dla szkół leśnych na wydatki inwestycyjne, remonty i dofinansowanie działalności. To też jest zwiększenie tego limitu w latach kolejnych.

Mamy 5000 tys. zł dla trzech parków narodowych na wydatki inwestycyjne, 4000 tys. zł dla pięciu parków narodowych na pierwokupy gruntów, oraz 22 200 tys. zł na zadania państwowej służby geologicznej realizowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w części 41. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Pierwotnie chcieliśmy przeprowadzić dyskusję na temat obydwu punktów, ale w związku z tym, że nie ma jeszcze pani dyrektor Milewskiej, otwieram dyskusję na temat tej części. Nie mamy koreferatu, zatem proszę szanowne posłanki i posłów o zadawanie pytań i wypowiedzi.

Proszę bardzo, pan minister Kowalczyk.

Posel Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo.

Mam bardzo króciutkie pytania dotyczące pewnych szczegółów.

Nie usłyszałem w propozycji podejścia do finansowania inspekcji ochrony środowiska. Chodzi oczywiście o Generalną Inspekcję Ochrony Środowiska, jak i w wojewódzkie inspekcje ochrony środowiska. Czy jest przewidywany wzrost zatrudnienia? Jak jest z polityką płacową, jeśli chodzi o inspekcję? Jest to sedno sprawy, jeśli chodzi w tym momencie o ochronę środowiska. Znowu nam się pojawiają kolejne dzikie wysypiska śmieci, podrzucone odpady, pożary wysypisk i składowisk odpadów.

Proszę o informację bardziej szczegółową w tym zakresie, jeśli chodzi o finansowanie inspekcji ochrony środowiska zarówno wojewódzkich, jak i generalnej. To tyle.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Miłosz Motyka:

Ja może bezpośrednio odpowiem panu posłowi. Kwestia GIOŚ i WIOŚ to dział 51 – Klimat, ale oczywiście mamy też te kwestie.

Mamy blisko 7000 tys. zł z w części 51 – Klimat na monitoring i prowadzenie badań nad obecnością i rozwojem złotej algi oraz utworzenie 20 nowych etatów. Mamy to wygospodarowane.

Natomiast jeśli chodzi o gospodarkę odpadami, w projekcie budżetu ujęte jest 200 000 tys. zł więcej w rezerwie na kwestie składowisk. Natomiast to jest część 51 – Klimat.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Czyli to jest w tej chwili w gestii komisji energii i klimatu „i spraw wszelkich”, jak ja ją nazywam. Od kiedy poprzysuwano i odebrano Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa większość zakresu, to zostaliśmy z tym niewielkim zasobem. Narodowego funduszu tu też przecież nie ma. Tak więc mamy mały zakres do dyskusji.

Proszę bardzo, pan poseł Skalik.

Posel Włodzimierz Skalik (Konfederacja):

Szanowna pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, panie ministrze, chciałbym usłyszeć konkretne przykłady działań oszczędnościowych, jakie podjęto w ramach budżetu na 2025 r., w kontekście katastrofalnego deficytu budżetu państwa. Jakie pan, jako minister, podjął działania oszczędnościowe? Jakie konkretnie są efekty finansowe tych działań oszczędnościowych, jeżeli zostały podjęte?

Podsekretarz stanu w MKiŚ Miłosz Motyka:

Jestem wiceministrem, podsekretarzem stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Myślę, że jeśli chodzi o konkretne kwestie oszczędnościowe, właściwym byłby minister finansów lub podsekretarz czy sekretarz stanu pełniący tę funkcję w tym resorcie.

Posel Włodzimierz Skalik (Konfederacja):

Rozumiem, że pan nie ma wiedzy o podjętych w ramach budżetu, o którym dzisiaj rozmawiamy, jakichkolwiek programach oszczędnościowych, żeby zredukować deficyt budżetowy państwa?

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Ja może odpowiem. Biorąc pod uwagę skąpość budżetu w tym zakresie i chociażby pytania pan ministra Kowalczyka, które odnosiły się wprawdzie do GIOŚ, ale w trosce o RDOŚ także, to nie wiem, czy jest tu akurat z czego oszczędzać.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Miłosz Motyka:

Kilkaset miliardów złotych to jest kwestia budżetu państwa w części 41 – Środowisko. Panie pośle, mówimy tu, jeśli chodzi o wydatki, o kwocie rządu 768 mln zł.

Do tego dochodzą jednostki budżetowe, do tego dochodzi Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, regionalne dyrekcje, które pełnią zadania, których często jest więcej, które dotyczą oszczędności, ale w zakresie ich efektywności pracy. Bo to są jednostki, które bezpośrednio wypełniają zadania związane z ochroną jakości środowiska, co ma bezpośredni wpływ na jakość naszego życia i na nasze zdrowie. Pod tym kątem złożyliśmy zapotrzebowania na wsparcie finansowe dla tych jednostek, żeby zagwarantować, by to bezpieczeństwo środowiskowe, by to bezpieczeństwo publiczne, które ma bezpośredni wpływ na zdrowie i życie Polaków, było zagwarantowane.

Jak pan chce rozmawiać o oszczędnościach – myślę, że w kwestii innych projektów – właściwym byłoby Ministerstwo Finansów.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Posel Włodzimierz Skalik (Konfederacja):

Wystarczyłoby powiedzieć, że nie wiem. Nie ma takich programów oszczędnościowych, to po co tyle czasu pan zabiera?

Podsekretarz stanu w MKiŚ Miłosz Motyka:

Po to, żeby zwrócić uwagę na to, że środowisko ma bezpośredni wpływ na zdrowie. Dlatego my w swojej przestrzeni...

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Panie pośle, proszę o nierecenzowanie, bo przecież jest rzeczą oczywistą, czego pana pytanie dotyczyło, a pan minister odpowiedział w najlepszej wierze, tłumacząc ideę. Ten fragment budżetu jest akurat tak niedoinwestowany, niedofinansowany od lat, że nawet takie pytanie jest dość kuriozalne.

Oddaję głos pani poseł Gosek-Popiołek.

Poseł Daria Gosek-Popiołek (Lewica):

Chcę zauważyć, że RDOŚ zaciskało budżetu i pasa przez ostatnie lata. Zaciskanie skutkuje tym, że te regionalne dyrekcje ochrony środowiska są permanentnie niedofinansowane, nie są w stanie wypełniać swoich ustawowych obowiązków. Są rezerваты, które wciąż nie mają planów ochrony, bo po prostu RDOŚ nie stać na przygotowanie takowych. Pracownicy są przepracowani. Bardzo często pracują w nadgodzinach. Podobnie zresztą jest w WIOŚ. Są pewne obszary, na których po prostu oszczędzać nie możemy, właśnie to jest jeden z tych obszarów. Dziękuję.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Miłosz Motyka:

Jeśli można do tego coś dodać.

Zakres kompetencyjny – co może nie jest przedmiotem akurat dzisiejszego posiedzenia Komisji – Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i regionalnych dyrekcji ochrony środowiska jest coraz szerszy. Patrzę tu na pana ministra. Do tego dochodzą kwestie inwestycyjne. Jest coraz więcej projektów inwestycyjnych, które wymagają oceny regionalnych dyrekcji, więc oszczędność byłaby niestety stratą wielokrotnie wyższą po stronie polskich przedsiębiorców, po stronie samorządowców, po stronie inwestorów. Będziemy inwestować w zdrowie i bezpieczeństwo publiczne po to też, żeby inwestorzy i samorządowcy mogli zarabiać.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Pani poseł Burkiewicz chciała zabrać głos.

Poseł Elżbieta Burkiewicz (Polska2050-TD):

Dziękuję. Chciałam się przyłączyć do tego głosu.

Proszę państwa, oszczędności w tej dziedzinie już były robione i, mówiąc kolokwialnie, odbijają nam się teraz czkawką. W regionalnych dyrekcjach brakuje co najmniej po kilka etatów potrzebnych, żebyśmy mogli zadziałać szybko, sprawnie i żeby wszystkie zadania były wykonywane tak, jak oczekują tego ludzie. Ochrona środowiska jest w tej chwili bardzo ważna, a panu posłowi niestety chyba troszeczkę brakuje orientacji. Chciał pan tylko zwrócić uwagę na to bardziej politycznie, a tu musimy działać tak, żeby rzeczywiście coś zaczęło się dziać realnie. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś chce zabrać w tej części głos? Zamykam zatem dyskusję.

Przechodzimy do następnego punktu. Proszę o omówienie części 83 – Rezerwy celowe w zakresie poz. 32 i 59 oraz części 85 – Budżety wojewodów oraz zadań w zakresie administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu w części 85 – Budżety wojewodów w zał. nr 7.

Proszę przedstawicielkę Ministerstwa Finansów o zreferowanie projektu.

Zastępca dyrektora Departamentu Finansowania Sfery Gospodarczej Ministerstwa Finansów Elżbieta Milewska:

Elżbieta Milewska, zastępca dyrektora w Departamencie Finansowania Sfery Gospodarczej Ministerstwo Finansów.

Wysoka Komisjo, szanowni państwo, przedmiotem zainteresowania Wysokiej Komisji są dwie pozycje rezerw celowych.

Poz. 32 – Zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatku od nieruchomości w parkach narodowych i rezerwach przyrody oraz w związku ze zwolnieniem z podatków: rolnego, od nieruchomości, leśnego przedsiębiorców o statusie centrum badawczo-rozwojowego, zwrot gminom utraconych dochodów z podatku

od nieruchomości w specjalnych strefach ekonomicznych w postaci części rekompensującej subwencji ogólnej oraz z tytułu przekazania kwoty wysokości 1,5% należnego podatku rolnego na rzecz podmiotu uprawnionego.

Ta rezerwa została zaplanowana w wysokości 28 352 tys. zł z inicjatywy ministra finansów w związku z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez wojewodów. Planuje się, że środki z tej rezerwy zostaną przekazane do gmin za pośrednictwem wojewodów na zwrot gminom utraconych dochodów w związku ze zwolnieniem z podatków oraz z tytułu przekazania kwoty 1,5% należnego podatku rolnego na rzecz podmiotów uprawnionych.

W poz. 59 rezerw celowych – Dofinansowania zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej została zaplanowana kwota 301 425 tys. zł. Zaplanowanie tej rezerwy nastąpiło w związku z zapotrzebowaniem i w wysokości określonej przez ministra klimatu i środowiska oraz ministra infrastruktury. Planuje się, że środki z rezerwy zostaną przekazane do ministrów, wojewodów oraz innych państwowych jednostek budżetowych z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez państwowe jednostki budżetowe w oparciu o przepisy ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy – Prawo wodne.

Na podstawie powyższych przepisów w budżecie państwa tworzy się rezerwę celową w wysokości odpowiadającą kwocie środków przekazywanych na dochody budżetu państwa przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkie fundusze oraz Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie z przeznaczeniem dla państwowych jednostek budżetowych.

W dziale 900 – Leśnictwo w budżetach wojewodów dochody nie są planowane. Natomiast wydatki w projekcie ustawy budżetowej na 2025 r. na zadania z zakresu gospodarki leśnej zaplanowano w wysokości 4569 tys. zł. W ramach tych wydatków finansowane będą koszty realizacji przez samorządy powiatowe zadań z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o lasach.

W dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska zostały zaplanowane dochody w wysokości 6615 tys. zł. Głównym źródłem dochodów w tym dziale są wpływy z opłat, kar, grzywien, najmu i dzierżawy. W przywołanym dziale – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska w budżetach wojewodów zostały zaplanowane wydatki w wysokości 281 381 tys. zł, co stanowi 107,2% wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2024 r.

W wydatkach bieżących w wysokości 275 999 tys. zł główną pozycję stanowią wydatki wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska. Są to wydatki w wysokości 260 506 tys. zł. W wydatkach majątkowych zaplanowano kwotę 4382 tys. zł, przede wszystkim na inwestycje budowlane i zakupy inwestycyjne.

W dziale 900 planowane są dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami. Jest to kwota 15 488 tys. zł. Wydatki planowane są na zadania związane z gospodarką odpadami, na zadania związane z ochroną powietrza atmosferycznego i klimatu, na zmniejszenie hałasu i wibracji i na pozostałe zadania samorządów województw wynikające z przepisów o ochronie środowiska. Te kwoty planowane są i zgłaszane do budżetu przez dysponentów, jakimi są wojewodowie.

W dziale 900 są planowane środki na wynagrodzenia dla wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska. W projekcie ustawy budżetowej na 2025 r. na te wynagrodzenia zaplanowano środki wysokości 196 740 tys. zł., co stanowi 106,3% wydatków na wynagrodzenia zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2024 r. Planowane są wydatki dla członków korpusu służby cywilnej na kwotę 180 429 tys. zł. i na wynagrodzenia dla osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń – to kwota 16 311 tys. zł.

W części 85 – Budżety wojewodów planujemy również wydatki w dziale 925 – Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody. Wydatki na 2025 r. zostały zaplanowane w wysokości 21 770 tys. zł. Na dotacje celowe przekazywane na realizację bieżących zadań własnych samorządów województw w związku z działalnością i funkcjonowaniem parków krajobrazowych – 21 673 tys. zł dla gmin. W związku z ochroną i konserwacją pomników przyrody – 94 tys. zł, renta wyrównawcza

dla osoby fizycznej poszkodowanej w wypadku samochodowym spowodowanym zderzeniem z żubrem – 10 tys. zł.

Dochody w tym dziale nie są planowane. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Proszę o zgłaszanie się.

Pan minister Kowalczyk, proszę bardzo.

Poseł Henryk Kowalczyk (PiS):

Dziękuję bardzo.

Teraz o wojewódzkich inspektoratach ochrony środowiska. W związku z tym, że w budżetach wojewodów znalazła się kwota, która jest o 6% większa niż kwota zaplanowana w budżecie 2024 r., chciałem dopytać, czy jest to rzeczywiście 6% więcej od zaplanowanej kwoty w budżecie 2024 r., czy od planowanego wykonania 2024 r.? Pamiętajmy, że w 2024 r. w trakcie roku była korekta podwyżki wynagrodzeń dotycząca szeroko pojętej administracji, w tym również Inspekcji Ochrony Środowiska. Jeśli byłoby to od pierwotnie zaplanowanej, to myślę, że byłoby niedobre.

Drugie pytanie, dotyczące rezerwy dla samorządów na wyrównanie strat podatkowych, tak to nazwijmy: Czy ta rezerwa została w jakikolwiek sposób skorelowana z wchodzącą nową ustawą o finansach samorządu terytorialnego? To jest niezwykle istotne. Tam pojawia się subwencja ekologiczna, czyli to jest zupełnie niezależna rzecz. A jeśli niezależna, to oczywiście też powinna być skorelowana z tamtymi źródłami przychodów w samorządach. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję.

Pani dyrektor, proszę.

Zastępca dyrektora departamentu MF Elżbieta Milewska:

Jeżeli chodzi może o drugie pytanie, to oczywiście równolegle trwają prace nad ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, jak również ustawą budżetową. Zatem w trakcie prac na ustawą budżetową nie mogliśmy nie planować rezerwy poz. 32.

Natomiast realizacja będzie uzależniona od tego, jak będzie wykonywana ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na ten moment z dużym prawdopodobieństwem mogę powiedzieć, że te środki nie będą wydatkowane. Natomiast ponieważ ustawa jeszcze nie jest podpisana, nie weszła w życie, rezerwa poz. 32 powinna być planowana, jeżeli chodzi o zwrot utraconych dochodów w parkach i rezerwatach przyrody, bo tam są te mechanizmy wyrównujące obszary objęte ochroną przyrody w jednostkach samorządu terytorialnego.

Natomiast jeśli chodzi o wynagrodzenia w wojewódzkich inspektoratach ochrony środowiska, to co do zasady wynagrodzenia, tak jak w całej sferze budżetowej, zaplanowane zostały ze wzrostem 5%. W przypadku wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska ten procent jest inny, dlatego że są zaplanowane skutki przechodzące utworzenia w małopolskim WIOŚ dodatkowego wydziału. Został wzmocniony Wydział ds. Zwalczania Przestępczości i ze względu na skutki przechodzące tegorocznych decyzji ten wzrost jest wyższy. Natomiast zasadą jest, że planujemy wzrost od wydatków ujętych w ustawie budżetowej na 2024 r. To jest zasada planistyczna. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo. Pozwolę sobie ostatni wątek skomentować.

Myślę, że będziemy musieli się przyjrzeć funkcjonowaniu i nakładom na inspektoraty ochrony środowiska, bo te wydziały dochodzeniowe, które powstały tak naprawdę przy niektórych WIOŚ, mają dość kuriozalną funkcję. To taka zabawa w policjantów i złodziei się odbywa. Przypomnę, że WIOŚ to były wydziały powoływane przez GIOŚ, który to nie ma kompetencji dochodzeniowych, nawet kompetencji kontrolnych nie ma. Żeby te dochodzeniowe wydziały mogły cokolwiek zrobić, za każdym razem muszą przywołać bądź Policję bądź wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska. To jest dość kuriozalne.

Na pewno WIOŚ wymagają znacznego dofinansowania, zwłaszcza jeśli chodzi o zatrudnienie, etaty, ale na pewno nie w tej formule. Myślę, że jako Komisja powinniśmy się też przyjrzeć funkcjonowaniu i tym pseudoreformom, które tam zostały poczynione, łącznie z zakupami jakichś szpiegowskich oprogramowań.

Dziękuję. To tak gwoździ uzupełnienia i zapowiedzi moich wniosków na kolejnych posiedzeniach. Czy jeszcze ktoś w tej części chciałby zadać pytanie? Proszę bardzo.

Posel Paweł Sałek (PiS):

Ja do pani dyrektor, żeby skrócić dystans i nie przedłużać.

Rozumiem, że państwo ze względu na to, że ustawa o JST – kontynuuję myśl pana ministra Kowalczyka – nie jest podpisana, to państwo tworzą rezerwę.

Teraz pytanie. Pani przed chwilą powiedziała, że dofinansowaniem jako subwencją są objęte gminy, który mają na swoim terenie parki narodowe i rezerваты. Wymieniła pani dwie formy ochrony przyrody. Natomiast są też inne formy ochrony przyrody, bo my słyszeliśmy dużo jeszcze wczoraj, że też inne formy ochrony przyrody będą objęte tą subwencją ekologiczną.

Zastępca dyrektora departamentu MF Elżbieta Milewska:

Powiem tak. Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego nie jest moją domeną, ale tak ogólnie powiem. Powiedziałam to w kontekście rezerwy poz. 32, gdzie dla parków i rezerwatów udzielaliśmy zwrotu utraconych dochodów, dlatego wymieniałam te dwa tytuły.

Natomiast ta ustawa wychodzi naprzeciw potrzebom ekologicznym obliczanym na terenie jednostki samorządu terytorialnego, na terenie której znajdują się obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronione, przez które należy rozumieć parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, strefy ochrony krajobrazu. To jest szersza definicja. Ja się skoncentrowałam tylko na tych dwóch tytułach ze względu na cel rezerwy poz. 32, tylko i wyłącznie dlatego. Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego problem definiuje w szerokim znaczeniu.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Są dwa odrębne porządki. Tu jest zwrot utraconych dochodów z tytułu podatku od nieruchomości, a ustawa o finansach jednostek samorządów dotyczy generalnie tzw. subwencji dodatkowej, ekologicznej na innych zasadach.

Pan minister Otawski chciał uzupełnić odpowiedź.

Generalny dyrektor ochrony środowiska Piotr Otawski:

Dziękuję bardzo.

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, Wysoko Komisjo, to są de facto dwa różne systemy. Ta rezerwa, o której powiedziała pani dyrektor, dotyczy utraconych dochodów w wyniku podatku leśnego, który na terenach rezerwatów i parków narodowych jest obniżony ze względu na to, że wyłączone jest tak naprawdę prowadzenie gospodarki leśnej na terenach, które są terenami lasów. Natomiast ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego przewiduje zupełnie nową kategorię subwencji na potrzeby ekologiczne. Dotyczy ona wszystkich obszarowych form ochrony przyrody, zaczynając od parków narodowych, poprzez rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, po obszary chronionego krajobrazu i obszary Natura 2000.

Subwencja ta jest uzależniona od formy objęcia ochroną – najwyższa jest w parku narodowym i stanowi 320 zł do hektara objętego parkiem narodowym. Nadal jest to ogólne wsparcie dla samorządów, które z uwagi na to, że mają pewne zasoby podlegające reżimom ochronnym, są wspierane dodatkowymi środkami mającymi w pewien sposób zrekomensować brak możliwości podejmowania pewnych typów działalności gospodarczej na tego typu obszarach. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Do tego działu, tak? Bardzo proszę, pan poseł Sałek.

Posel Paweł Sałek (PiS):

Do tego, co powiedział pan minister Otawski.

W takim razie panie dyrektorze, jeśli mamy sytuację, że Ojcowski Park Narodowy ma 2 tys. ha, to będzie 2 tys. ha przemnożone przez 320 zł dla gminy Ojców? Nie pamiętam, jaka tam jest struktura samorządowa, ale pytam. Czy to tak będzie?

Generalny dyrektor ochrony środowiska Piotr Otawski:

Niedokładnie. Proszę pamiętać, że oprócz tego projekt ustawy przewiduje mechanizmy korygujące, które uzależnione są od dochodów danej jednostki samorządu terytorialnego.

Proszę też pamiętać, że są gminy w Polsce, które są gminami parkowymi, które równocześnie są jednymi z najbogatszych gmin w Polsce. Mówimy o Zakopanem, o Izabelinie. W związku z tym jest wprowadzony dodatkowy mechanizm, który koryguje tę kwotę, w przypadku kiedy mamy przejście powyżej pewnego poziomu dochodu dla danej jednostki samorządu terytorialnego.

Natomiast jeżeli nie będzie tego, jeżeli akurat jest to gmina, dla której ten wskaźnik korygujący nie ma zastosowania, to wtedy faktycznie w pełni będzie to oznaczało przemnożenie. W przypadku Ojcowskiego Parku Narodowego to nie jest 320 zł, bo dla parków mowa o kwocie 640 zł, współczynnik jest razy dwa. Czyli w przypadku niezastosowania tych mechanizmów korygujących jest to 640 zł od każdego hektara położonego w parku narodowym. Dziękuję.

Posel Paweł Sałek (PiS):

Dobrze.

Teraz, panie dyrektorze, jest tak. Ja mam 320 zł, ponieważ te kwoty krążą, pan wspominał 320 zł. Założmy, że w Ojcowie będzie to 640 zł. Teraz jeszcze ostatnie pytanie, bo pani przewodnicząca się denerwuje na mnie. W takim razie, na co można...

Ale nie pozwalacie mi zadać pytania, tak jak wczoraj na posiedzeniu Komisji było, że nie mogłem się wypowiedzieć do końca.

Panie dyrektorze, jedno pytanie, żeby skrócić. W tej sytuacji – tak dla przykładu, jakby pan powiedział – na co będą mogły wydać subwencję te gminy, na których są położone różne formy ochrony przyrody?

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Na wszystko.

Posel Paweł Sałek (PiS):

Chwileczkę, możemy dalej dyskutować. Na co będzie można tę subwencję wydać?

Generalny dyrektor ochrony środowiska Piotr Otawski:

Potwierdzam, na wszystko. Trafia to do budżetu ogólnego danej jednostki samorządu terytorialnego. Nie ma żadnych ograniczeń, czyli teoretycznie, jeżeli gmina zadecyduje, może to wydać na wsparcie szkoły, budowy drogi. Jest to subwencja ogólna.

Posel Paweł Sałek (PiS):

Rozumiem. To w takim razie, czy gmina będzie mogła wydawać te pieniądze na coś, co będzie powodem – mówię w domniemaniu tego, co państwo z koalicji planują – wyłączania kolejnych obszarów i robienia z gospodarki leśnej 100 rezerwatów przyrody, lasów społecznych wokół miast, nadleśnictw puszczańskich itd.? Czy gmina będzie mogła z tego tytułu kreować na przykład miejsca pracy? Bo z tego tytułu będzie wiele gmin, które będą miały subwencje, ale jednocześnie będą tracić z tego tytułu, że będzie na przykład zaniechana gospodarka leśna.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Miłosz Motyka:

Chcemy w ramach...

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Ja może odpowiem od strony prawnej.

Subwencja, jeśli jest subwencją ogólną, to wszyscy, którzy wiedzą, jak są finansowane m.in. samorządy subwencją ogólną, wiedzą też, że to rada gminy decyduje, na co ją przeznaczy, oczywiście w ramach ustawowych zadań własnych. Więc jeśli tworzenie miejsc

pracy mieści się w zadaniach własnych gminy, to może na to przeznaczyć, jeśli rada tak zdecyduje. Czyli jeśli się mieści.

Posel Paweł Sałek (PiS):

Właśnie się pytam, czy się mieści?

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

To proszę przeczytać ustawę o samorządzie terytorialnym.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Miłosz Motyka:

Warto o tej zasadzie może powiedzieć. Może wreszcie jest tak, że nikt z jednej ulicy z Warszawy nie będzie wskazywał gminom, na co mają wydawać środki, tylko same gminy w myśl idei i zasady pomocniczości konstytucyjnej, o której też w ostatnich dniach często mówimy, powinny o tym zdecydować. Na tym polega ta subwencja.

Zresztą kwota 1 500 000 tys. zł – niebagatelna, bo do tej pory takiego wsparcia nie było – jest tym gminom po prostu potrzebna. I to one same będą mogły o tym decydować. Na tym polega samorząd. Obywatele lokalnie będą najlepiej wiedzieli, na co te środki wydać, tak aby zainwestować je w rozwój swojej lokalnej społeczności.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Ja chcę tylko przypomnieć, że ta ustawa nie jest przedmiotem naszej debaty. W związku z tym, że wiąże się z budżetem, to oczywiście ją przeprowadziliśmy.

Czy pan minister jeszcze też w sprawie budżetu, czy w sprawie samorządu?

Posel Henryk Kowalczyk (PiS):

W ramach tej ustawy. Dlatego, że rzeczywiście jest tak, jak było powiedziane, że subwencja ekologiczna, tak to nazwijmy, jest zupełnie niezależna od niczego. Natomiast też chciałem tylko pewne rzeczy sprostować, bo ona nie jest ograniczona. Ona nie jest ograniczona, bez względu na to, czy gmina jest bogata, czy biedna. Łączne dochody gminy dopiero wtedy mają swoje ograniczenie, ale nie subwencja ekologiczna, żeby też nie myśleć, że bogata gmina nie dostanie subwencji z tytułu parku narodowego. Dostanie, ale jeśli suma dochodów będzie większa niż 160% przeciętnej, wtedy wchodzi mechanizm korygujący.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Czy mamy jeszcze pytania w tym punkcie? Dziękuję. Zamykam zatem dyskusję.

Proponuję zaakceptowanie propozycji projektu budżetu w tych działach. Czy przyjmujemy przez aklamację? Jeśli nie usłyszę sprzeciwu, to przyjmujemy pozytywną opinię przez aklamację, a jeśli usłyszę sprzeciw, poddam to pod głosowanie. Nie słyszę sprzeciwu, zatem pozytywnie zaopiniowaliśmy projekt budżetu państwa w działach: 41 – Środowisko oraz 83 i 85 – Rezerwy celowe i budżety wojewodów.

Wyczerpaliśmy porządek obrad.

Dziękuję za przypomnienie. Jeszcze musimy wyznaczyć sprawozdawcę. Proponuję dla ekonomii pracy i posiedzeń panią Magdalenę Łośko, które jest jednocześnie członkiem Komisji Finansów Publicznych, więc będzie mogła jednocześnie uczestniczyć w naszym imieniu i w swoim imieniu w posiedzeniu tej Komisji.

Czy pani Magdalena Łośko wyraża zgodę?

Posel Magdalena Łośko (KO):

Wyrażam zgodę.

Przewodnicząca poseł Gabriela Lenartowicz (KO):

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że pan minister Kowalczyk będzie koreferentem chyba w tejże Komisji. Mamy zapewnioną pełną obsługę Komisji w tym zakresie na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych. Dziękuję bardzo. Zamykam posiedzenie Komisji.